

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18423

Θέμα 327^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 663-682**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατοῦσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
Ἄλλ' ὄν πόλις στήσειε, τοῦδε χρῆ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
Καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἧδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἧδε συμμάχου δορός
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
Οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρὸς ἐκπεσεῖν,
κοῦκ ἂν γυναικῶν ἦσσονες καλοῖμεθ' ἄν. 680
- ΧΟ. Ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμεθα,
λέγειν φρονούντως ἄν λέγεις δοκεῖς πέρι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἀναρχίας δὲ μείζον ... ἦσσονες καλοῖμεθ' ἄν.****(Μονάδες 30)**

Από την αναρχία όμως δεν υπάρχει μεγαλύτερο κακό. Αυτή και πόλεις καταστρέφει, αυτή και σπίτια αναστατώνει, αυτή και κάνει να σπάσει η παράταξη και να τραπέι

σε άτακτη φυγή ο συμμαχικός στρατός· ενώ από αυτούς που πειθαρχούν η πειθαρχία σώζει τους πολλούς. Έτσι (γι' αυτό) πρέπει να υπερασπίζεται κανείς τα βασιλικά διατάγματα (τους νόμους) και με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να νικιέται ένας άνδρας από μια γυναίκα· γιατί είναι προτιμότερο, αν έτσι πρέπει (αν χρειαστεί), να χάσουμε την εξουσία από έναν άνδρα, και έτσι δεν θα χαρακτηριστούμε (δεν θα αποκαλούμαστε) κατώτεροι από γυναίκες.

2. Να παρουσιάσετε τις γνωστές απόψεις για τη σημασία της λέξης τραγωδία.

(Μονάδες 10)

Η λέξη **τραγωδία** έχει αβέβαιη προέλευση. Οι δύο γνωστές απόψεις, ότι δηλαδή τραγωδία σημαίνει : 1) *ᾠδὴ τῶν τράγων* = χορικό άσμα των λατρευτῶν του Διονύσου που φορούσαν δέρματα τράγων ή 2) χορικό άσμα σε διαγωνισμό, όπου το βραβείο για τον νικητή ήταν τράγος, θεωρούνται αυθαίρετες και χωρίς ισχυρή επιστημονική στήριξη.

3. α) θέμα, θέσις, ῥωγμή, κλητήρ, κληῖσις: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου *τίθησιν, καταρρήγνυσι και καλοίμεθα* λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

θέμα → αποτέλεσμα ενέργειας
θέσις → ενέργεια ή κατάσταση
ῥωγμή → αποτέλεσμα ενέργειας
κλητήρ → πρόσωπο που ενεργεί
κληῖσις → ενέργεια ή κατάσταση

β) βάθρο, παράστημα, όλεθρος, κατοικία, σωτηρία: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

βάθρο → υπερβάς
παράστημα → παραστάτην

όλεθρος → ὄλλυσιν
κατοικία → οἴκους
σωτηρία → σώζει

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος